

Vallekilde, d. 1ste Februar 1910

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev til jul! Du har nok fået grunden at vide, hvorfor jeg ikke skrev ordentlige brve til Eder; ja jeg var jo på Liselund, og det var meget mere end jeg kunde vente, at jeg skulde komme dertil. Sigrid havde jo mig uafvidende meldt mig ind og gav mig Pængene til opholdet i julegave. Jeg tænker, I har højskolebladet, og der findes referater fra mødet, men stemningen, der var over det hele samliv, kan ikke refereres, det er noget, der må opleves. Jeg gik hele tiden, mens jeg var dernede, og ønskede, at I alle sammen deroppe var så nær, at I kunde være med, det vilde være oplivende og tillige oplysende; der blev holdt samtalemøder imellem foredragene og det var næsten noget af det bedste af det hele. Bredsdorf og Begstrup var der begge, pastor Helveg fra Askov og vores Helveg, og pastor E. Koch fra Odense, han talte om Liberalisme, Socialisme og Georgisme; man kunde nok høre, at han troede fremtiden groede, hvor den sidste vandt frem. Jeg var så glad ved at se min gamle præst, han havde bibeltimer om morgenen de dage han var der; han vilde gerne lære os at læse bibelen rigtig, men jeg tror, der var mange, som ikke rigtig forstod ham. Jeg har altid været glad ved Helvegs omtale af skriften, for mig har det været en berigelse, og således gik det mig også nede på Liselund. I denne måned kommer han hertil og taler, det glæder jeg mig til.

Hvorledes går det nu hos Eder, kære Sanne, har I fået nogen flere elever efter nytår, det er jo ikke så oplivende at arbejde med en sådan lille flok, men nu må vi håbe, at flere og flere vil finde vej til Eder i fremtiden, Gud give, det må ske!

Fra Liselund rejste jeg en lille tur til København, og nu har jeg så endelig set Mads; han er en sød og god dreng synes jeg og så flittig og energisk, han spilder ikke tiden. Det er godt af et så ungt menneske, han er jo ikke stort mere end et barn. Jeg vil ønske, at det må gå godt for ham, og han må nå det mål, han har sat sig. Om alt går vel, bliver han jo student til sommer, det er i ung alder, han er jo ikke mere end 18 år. Jeg beundrer et så ungt menneske, der benytter sin tid så godt, som han gør. Mon det nu kan vare længe, til vi hører fra Kristian, Gud ved, hvorledes han lever dernede i isørkenen; det må være trist for ham, det kan vel ikke være andet. Gud føre ham vel hjem igen! Jeg længes efter at høre hvorledes I lever deroppe, hvorledes mon vinteren er hos Eder, her har vi i den sidste tid fået en masse sne, men nu lader det til, at det vil tømme for alvor, og det glæder jeg mig til, men ikke drengene, det er rigtig efter deres hoved, når sneen så at sige ligger op til hustaget, så kan de ordentlig "stå på ski".

I Søndags var Thomas Hansen her, nu kommer Eva hjem en af de første dage, men helt rask er hun jo ikke. Lungerne har ikke været ret meget angrebne, så overlægen sagde, at det var nærmest en fejltagelse, hun var kommen på sanatoriet, men hendes nerver var helt ødelagte, og det vilde vare længe, inden hun kunde blive rask. Men det var vist alligevel godt, at hun kom bort en tid, hun trængte vist hårdt til det, og hun er også bleven meget bedre, mens hun har været på sanatoriet, bare det så må blive ved med at gå fremad, når hun nu kommer hjem.

Jeg tænker meget på Dig, kære Sanne, har Du nogen ordentlig hjælp i vinter, Du trænger vist til at have nogen, der er til at stole på. Nu må Du hilse Din mand og Dine søde børn så mange gange, nu er Dine to ældste store, og Else kan måske nok være Dig lidt til hjælp, meget kan jo ikke forlanges af hende endnu, men jeg tænker mig at hun er en lille dygtig pige efter sin alder.

Gud give så, Du må have det godt, kære Sanne!

Mange kærlige hilsener fra Din gamle
Bette faster.

Jeg kan så dårlig få mig til at skrive "av Skardi" til Dig. Du er "av Húsum", når man skal være konsekvent, og jeg kunde meget bedre finde mig i, at I havde taget navnet Skard. Dette "av Skardi", minder mig altid om det tyske von og det franske de.

Kære Simon og Sanne!

Tak for kortet jeg fik for nogle dage siden, det gør mig ondt, at Du Sanne, ikke har haft det så godt som ønskeligt, Gud give det nu for alvor må være bedre. Det er ikke godt, når der er noget i vejen med brysterne, så kan Du vel ikke have mælk til Din lille pige, og det var jo bedst for hende, om hun kunde opammes ved modermælken.

Nu er vel Eders elever rejst, og I har en lille hviletid, skønt i April bliver der vel ikke megen ro, så skal der gøres rent og meget andet skal ordnes. Her bliver der et frygteligt roderi i April, det hele ovenpå i Poul Hansens lejlighed skal laves om; spisestuen skal laves større og køkkenet skal flyttes, jeg kan næsten ikke tænke mig, at det alt kan blive lavet på en måned; men de skal naturligvis have en mængde håndværkere.

Hvorledes mon Eders påskevejr er oppe på Færøerne, her har vi det så dejligt, med solskin og fuglesang fra morgen til aften; bare vi så ikke skal have eftersmæk i April, den kan somme tider være lunefuld.

I dag har jeg været i kirke og sunget de dejlige påskesalmer, de er for mig det bedste nu, prædikenen kan være god nok, men den kan for mig ikke stå mål med salmerne. Kender Du den: "Stat op min sjæl i morgengry! Lad søvn og frygt nu fly. Lad al Din klage blive borte, thi her er nyt fra dødens porte. O salig påske morgenstund med guld i mund"! Den synes jeg er så dejlig, men jeg ved ikke, om den står i den almindelige kirkesalmebog, her bruger vi jo festsalmebogen.

I eftermiddag har alle pigerne været i skoven, så jeg har være barnepige for lille Niels, og vi forliges godt vi to; han er ikke til at stå for, når han lægger sin lille hånd i min og siger "tom Boddy", å tror jeg nok, han kan få mig, hvorhen han vil. De andre børn er også søde imod mig, men der er dog ingen som lille "Ninneman", han er min egen dreng.

Jeg har tænkt så meget på Din fader, kære Sanne, Marie skrev, at han var falden og havde slået sit knæ så slemt; Gud give, det nu må være bedre, han er jo nu en gammel mand og kan ikke tåle så meget. Han har jo slidt og arbejdet i sine dage, nu trænger han snart til ro.

Næste gang jeg hører fra Eder, venter jeg, at Eders lille pige er døbt, og jeg spekulerer på, hvad hun kommer til at hedde, jeg håber, det bliver et godt navn.

Jeg ved ikke, om der er noget herfra, som kan interessere Dig; gamle Bentsens er nu ene to hjemme med en pige. Valborg er sygeplejerske i København, Signe er gymnastiklærerinde i Randers, og Dagny er på en husholdningsskole i Vordingborg. Åge er hos sin broder Helge, som jo har en gård nede på Lammefjorden. Der er ingen af de tre forlovede, Valborg og Dagny har jo været det engang, men det gik jo i stykker for dem begge. Faster Karen bor hos Magda, hun er meget skrøbelig, hun er dog ikke mere end et par år ældre end jeg, og jeg er da så temmelig rask endnu, som godt og vel er. Jeg beder Vor Herre om, at jeg ikke må opleve den dag, da jeg ikke kan hjælpe mig selv, men en ved jo ikke, hvad de sidste dage vil bringe.

Nu er det jo ikke så længe til Din fødselsdag, kære Sanne, jeg ved ikke, om jeg får skrevet igen inden den tid, og derfor må Du have lykønskningen med det samme, Gud give Dig et godt år med lykke og velsignelse i alle måder! Jeg tænker på Dig d. 19de April.

Hils så Dine søde børn, jeg kan se Else og Jakob vandre hen ad vejen til "Havnar".

Hvorledes mon det går med sommerskolen, har I fået nogen indmeldelser?

Lev så vel, kære Sanne og Simon!

Mange kærlige hilsener fra Eders

Bette faster.

Hvorledes går det Hjalmar, mon han har fået sig nogen plads?

Vallekilde, d.1ste Maj 1910

Kære Sanne!

Tak for brevet og tillykke med Din lille pige, der nu er bleven kristnet. Jeg tænkte mig, at Du vilde bede Thurid til gudmoder, hun er det eneste søskendebarn af Din faders slægt, Du har hjemme på Færøerne, de andre er "langt af landid skotinn".

Jeg blev helt forbavset ved at høre, at Hjalmar var rejst til København, det havde jeg ikke hørt et eneste ord om, havde han nogen plads, inden han rejste. Det er måske ikke så galt at lære bogbinderi, det kan han vel nok skaffe sig en levevej ved hjemme på Færøerne, når han lærer det grundig og kan lave al slags arbejde. Jeg har ikke hørt fra København siden "Tjaldur" kom, nu venter jeg snart at få brev, og så får jeg vel lidt at høre om Hjalmar, jeg håber, det vil gå ham godt. Jeg ved ikke, om Du nogensinde så Din fætter Harald, han holder bryllup i dag, han bliver viet i St. Andreas kirken; jeg har ikke set hans brud, men hans moder siger, at hun er rigtig flink og god, hendes billede har jeg set, og det så godt ud. Hans søster Marie skrev, at de fik et rigtig pænt hjem, og Harald har jo en god plads hos grosserer Malling, så de får det nok godt.

Jeg er glad ved at høre, kære Sanne, at I får så mange elever til sommer, det lader altså til, at det har hjulpet, I fik skolen flyttet. Nu vil jeg ønske for Eder, at I må få en god sommer. I morgen aften begynder tilstrømningen her til skolen, jeg tror, der er indmeldt 186, men der bliver jo somme tider nogen borte.

Det er triste, at Zakarias er syg; han bliver vist aldrig stærk mere, han har jo sådan arbejdslyst, så han skåner sig nok ikke, og er ikke så forsigtig, som han burde være. Hils ham mange gange fra mig, jeg synes, han var sådan en god dreng. Bed ham endelig være forsigtig og passe på sig selv. Din fader arbejder så længe, til han lukker sine øjne, han kan ikke andet, han har aldrig skubbet arbejdet fra sig over på andre, og han har også været nødt til det, han har haft så mange at arbejde for livet igennem. Det er godt, at Kristian kommer hjem, han vil nok støtte sine forældre, når de ikke kan mere.

Jeg har nylig haft brev fra Sanne fra Amerika, hun bad mig hilse alle hjemme på Færøerne, nu er hendes lille pige død, hun døde d. 9ende Marts. Hun var jo svag og skrøbelig fra fødselen, men Sanne savner hende så meget og sørger over at have mistet hende, hun var sådan lille kærlig sjæl, og skønt hun ikke kunde tale, forstod hun alt, hvad der blev sagt til hende. Nu har Sanne kun de to drenge, Arnold og Joen, men de er, Gud ske lov, raske begge to og fejler ikke noget. Ellers havde de det godt allesammen derovre, de har det jo godt hvad udkommet angår, og det har jo meget at betyde.

Nu er så Bjørnson død, nu er den sidste af de store i Norge gået bort, og ingen har vi fået i stedet i noget af Nordens lande; det er som livet er blevet fattigere, nu Bjørnson er borte, en høvding var han "et hoved højere end alt folket". Det var gribende at være med til ligfærden igennem København, Povl Hansen var derinde, og han fortalte os om det, da han kom hjem. I får jo bladene derop, så kan I se, hvorledes det er gået til. Jeg husker så tydeligt, hvor jeg følte mig greben, da jeg læste Synnøve Solbakken og en glad gut, det var i min tidlige ungdom, og senere hen hvor har der dog ikke været meget at glæde sig over og lære af.

Du må hilse Thurid fra mig, denne gang får hun ikke brev. Hils også Din fader og de andre derhjemme. Marie og hendes børn må Du også hilse.

Lev så vel, kære Sanne, og Gud i vold!

De kærligste hilsener til Dig og alle Dine
fra Din hengivne

Bette faster.

København, d.5te Oktober 1910

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev, nu tænkte jeg, at Du snart havde helt glemt mig, så længe er det siden, jeg hørte fra Dig. Jeg havde også tænkt, at enten jeg hørte fra Dig eller ej, vilde jeg skrive lidt denne gang, jeg vil jo nødig, det helt skal slettes ud mellem os.

Nu har jeg set Hjalmar, han er en rigtig sød dreng; det er underligt at se de store voksne mennesker, der ikke var til, da jeg rejste fra Færøerne.

Det er ikke mange elever i har i vente til vinter, godt er det, at Simon kan få lidt andet ved siden af, men måske der alligevel kan komme nogen flere, end det ser ud til. Jeg har hørt, at Din svigerinde ikke er kommen med til Thorshavn, og at Rasmus heller ikke har været hos Eder i sommer, hvordan har så Simon kunnet klare det hele alene, det må have været strængt for ham.

Nu vil jeg håbe, Dine små piger er helt raske igen, det kan ikke være så nemt for Dig at komme over, når Du har dem liggende syge, det er jo altid trist med sygdom. Har du en nogenlunde flink pige til hjælp, for alene kan Du ikke være.

I ugen, inden jeg rejste herind, var der efterårsmøde på skolen, det varede i fire dage og var meget vellykket; Åge Mejer, Benedikke var en af talerne, jeg tænkte han vilde tale om sine rejser i Armenien og Syrien og landene deromkring, men han talte om Jøderne både i fortid og nutid, alt hvad dette folk har gennemgået, det er forfærdeligt at høre, og så at tænke sig, at til trods for al mishandling og undertrykkelse lever det og formerer sig den dag i dag. P.A.Rosenberg holdt to foredrag om Ølenslæger og læste op af hans Tragedier, og det gør han glimrende; jeg blev helt forynget ved at høre ham, jeg har jo i min grønne ungdom læst Ølenslægers Tragedier, og nu at høre en sådan oplæsning var noget helt betagende. Bredsdorf holdt et udmærket foredrag og pastor Koch, og Peter Andresen fra Vinding var her også, og så skolens lærere. Der var nok at tage af, næsten for meget for mig nu jeg er bleven gammel. Fru Appel var der alle dagene, men ministeren kom ikke, jeg synes nu altid, at Fru Appel er så yndig at se til, jeg kender hende jo ikke, og hun ikke mig.

Jeg kan ikke huske om Ester var her, den gang Du var elev, hun er jo gift og bor i Sønderjylland; hun var her i sommer med to søde drenge, og jeg hjalp hende lidt med at være ”dodda”.

Jeg skal hilse Dig fra Hanne Bentsen, hun spørger altid efter Dig. Nu er ingen af døtrene hjemme, Valborg er sygeplejerske, Dagny husholdningslærerinde og Signe gymnastiklærerinde, hun har for øjeblikket plads ved en skole i Randers. Åge skal i vinter være elev på skolen, han er bleven så stor og lang, han er landmand. Ivor Bentsen har nu fire børn og Asta tre, jeg ved ikke, hvor mange Gudmund har, men Helge har en, så familien formerer sig.

Jeg har det ved det gamle, så længe jeg er rak, har jeg jo ingen nød.

Jeg har for nylig haft brev fra Sanne fra Amerika, de har det, Gud ske lov, godt, jeg fik billedet af hele familien, og Du kan tro, hun har et par dejlige drenge, Joen og Arnold. De havde haft en god høst i år, og det er jo godt for landmændene.

Jeg ved ikke om Du kan huske Peder og Karoline Larsen, som Du besøgte sammen med Sunneva, de bor nu her i København og har det vist grumme småt. Jeg fik tilfældigvis deres adresse af en pige, der var på skolen i sommer, og så gik jeg op og hilste på dem; manden så jeg ikke, han var ikke hjemme, han er vicevært i den ejendom, hvor de bor, og de skal så holde alting i orden, vaske trapper og rense gård, og det meste af det arbejde falder på Karoline, så hun var træt og forslidt, og ikke får de ret meget for det. Du kan fortælle Marie lidt om hvordan de har det. Den yngste dreng skal konfirmeres nu på Søndag. De bor Larsbjørnstræde 16, 3die sal.

Nu må Du hilse Din mand og Dine søde børn mange gange.

Og lev så vel, og Gud i vold, kære Sanne!

Mange kærlige hilsener til Dig fra Din gamle

Bette faster

Vallekilde, d.3die Novbr. 1910

Kære Sanne!

Tak for brevet, jeg er altid glad ved at høre lidt fra Dig, jeg kan ikke glemme nogen af mine, selv om jeg nu er kommen langt bort fra alle. Det er rimeligt, at Du må have piger til hjælp både med børnene og huset, der er meget at tage vare hver eneste dag, bare Du må få nogen, der er skikkelige og kan udføre deres arbejde så nogenlunde godt. Det var morsomt, at Du var med til bryllup på Velbestad; for 51 år siden var jeg også til bryllup på V., den gang var jeg 16 år, det er helt underligt at tænke tilbage på, at man en gang har været 16 år. Det var Hans Dalsgårds og Annas bryllup, altså Maren Kathrines forældre, det er underligt at tænke på, at alle eller mange af dem, som dn gang var unge og glade, nu ligger under mulde. Der var min broder Kristian og Thurids fader Joen og mange flere af dem, der i den tid var unge i Thorshavn, og vi morede os i de tider, der skulle ikke så meget til. Jeg kan så tydelig huske, at Din Bedstemoder kom med Din moder og Din moster, de har vel været 8 eller 9 år gamle, de havde stribede hvergarnsskjorter på og søde og hvide forklæder og små wienertørklæder satte så pænt om halsen og håret nydelig flettet. Jeg kan tydelig se dem for mine øjne den dag i dag, og jeg kan se "Dola Jóannis" " vid mørveierde tophugvu" danse og "kvøda" Anoniana Tótt. Maren Kathrine kan ikke være helt ung, da det er så længe siden, hendes forældre holdt bryllup.

Nu har I vel fået de fleste af Eders elever, det er også kedeligt, at de ikke møder til tiden. Jeg vil ønske, I må få en god vinter, og at der i løbet af vinteren måtte komme nogen flere, der skal jo meget til for at holde et sådant foretagende i gang og det er klart, at med 10 eller 12 stykker kan det umulig betale sig. Får I nogen hjælp af staten og af amtet, for ellers kan det ikke blive ved med at gå for Eder.

I dag er skolen åbnet her med henved 200 elever, tilstrømningen bliver ved endnu til Vallekilde, den bevarer sir gamle ry. Nu skal Peder Jakobsen rejse herfra, han rejser til foråret, jeg tænkte ikke han vilde forlade Vallekilde, men det vil han nu alligevel; han rejser over til Ry Højskole. Rasmus Bording og P.J. er ungdomsvenner og højskolekammerater, og det har nok længe været på tale imellem dem, at P-J. skulde derover, og nu er det blevet til virkelighed; jeg kan dog ikke vide, om han ikke kommer til at fortryde det. Ellers er alt som sædvanlig her på skolen, der kan jo nok være forandring på adskilligt, men det mærkes ikke så meget i det daglige. Åge Bentsen skal være elev i vinter og Bue Bennike, alene deraf kan jeg mærke, at jeg er gammel, de to er kommen til verden, mens jeg har været her, og nu er de voksne mennesker. Det samme er tilfældet med Pouls Hansens Hans, hans er nu lige så høj som sin fader, og skal også gå på skolen i vinter.

Du må hilse Thorid fra mig, når Du ser hende, nu bliver det ikke førend til jul. Hun besøger Dig vel, når hun kan få tid, jeg håber, det går hende godt, jeg tænker meget på hende.

Det var et godt åbningsmøde i dag på skolen, jeg glæder mig over, at jeg endnu ikke er sløvet, så jeg kan høre og følge med i foredragene yanker, jge tænker mig altid, at det må være så strængt at leve så længe, til ævnerne sløves, og en til sidst kommer til at gå omkring som et levende lig, det beder jeg altid Vorherre bevare mig fra, men som Han vil, må det være. Hans vilje ske!

Nu må Du hilse Din mand og Dine søde børn mange gange, kære4 Sanne! Jeg tænker tit på jer allesammen.

Lev vel, og Gud i vold!

Mange kærlige hilsener til Dig fra Din gamle

Bette faster

Vallekilde, d.30te Novbr. 1910

Kære Sanne!

Tak for Dit kære brev, nu bliver det julebrevet, Du får denne gang; jeg ved ikke, om der senere går noget skib. Jeg vil ønske og håbe, at I må få flere elever end de 12, der er dog så mange af de unge, der går hjemme om vinteren uden at have noget rigtigt at tage sig for, de kunde have godt af at være hos Eder, men lysten er nok desværre ikke til det det. Zakarias skriver, at der kun er så lidt at bestille for folk deroppe i vinter, og det er jo ikke godt, og når så tillige vejret er så dårligt, så der ikke bliver noget videre med fiskeriet, kan det blive trangt nok for småfolk. Men jeg tror også, vi nu lever i den mest triste tid; månederne før jul er altid for mig den mørkeste og tristeste tid hele året; lidt hjælper det, når julen kommer, godt at vi har den i den mørkeste tid på året. En Færing har vi her på skolen i vinter, der var indmældt to, men den ene blev borte; et par gange har han været inde hos mig, men da jeg hverken kender ham eller hans slægt er det lidt besværligt for os at få en samtale i gang, han er også sådan, at man må hale hvert ord udaf ham. Men kan han have glæde af at komme ind til mig, har jeg sagt til ham, at han må komme så tit han vil.

Ellers går livet sin sædvanlige gang her på skolen og i hjemmene. I går aftes var her en fremmed en Hindu, Dr. Krishnua sådan tror jeg navnet staves; han holdt foredrag om indiske forhold, på Engelsk, og Bennike var tolk. Jeg kunde dog have lyst til at sætte et spørgsmålstegn ved han omtale af det Engelske regimente i Indien, er det så sort som han afmaler det, så kan jeg ikke lægere anse Englænderne for det folk, som jeg hidtil har anset dem for at være. Man kunde høre på ham, at han nærede det mest glødende had til Englænderne, for dem havde han ikke andet til overs end forbandelser. Er den slags anskuelse almindelige mellem Inderne, så må man sige, at det Engelske regimente i Indien vandrer på en vulkan, der hvad øjeblik det skal være kan komme til udbrud. Jeg talte med Bennike om det, han var heller ikke til sinds, at tro alt hvad Hinduen sagde uden kritik.

I vinter er Bentsen og Hanne alene, de har ingen fast pige, kun en der kommer og hjælper Hanne et par gange om ugen. Åge er på skolen, han bor hjemme og spiser sine måltider der undtagen middagsmaden, den spiser han på skolen; det er alligevel temmelig meget for Hanne, hun er jo ikke så stærk. Jeg kan hilse Dig både fra Bentsen og hende, jeg ser dem en gang om ugen; de gammel her i byen kommer sammen til oplæsning hos de forskellige, og jeg har fået lov at komme med. Jeg plejer ellers ikke at være med til den slags, men det var helt fornøjeligt.

Jeg har fået løfte om lidt æbler, som jeg sender for at fornøje børnene, årsskriftet under jeg Dig som en lille julegave; når man bare havde noget at sende, der kunde glæde Eder, så vilde jeg selv også være glad. Ja, nu bliver det koldt, så børnene kan nok trænge til varmt tøj; kan Du overkomme at strikke til dem, der er jo meget, der skal gøres i et hus som Dit, det kommer jo meget an på, hvor megen hjælp Du har.

Er Rasmus på skolen i vinter, og hvis han ikke er, hvem hjælper så Din mand, ene kan han ikke være om det hele, og Du har vel ikke tid at hjælpe ham.

Nu får de ny præst på Suderø, jeg ser, at Busch har fået embede, han skal til Skagen. Mon Jakob Dahl nu vil søge embedet, nu har han fået bygget hus i Thorshavn, men det kan han sælge eller leje ud. Men så kommer det jo an på om Suderøinger vil have ham, 2en profet er jo ikke agtet i sit fædreland".

Nu vil jeg ønske, kære Sanne, at I må få en rigtig glædelig og velsignet jul og et godt nytår! Mon eleverne bliver hjemme hos Eder julen over, det er lidt besværligt.

Hils nu Din mand og børnene mange gange, og lev så vel, og Gud i vold!

Mange kærlige hilsener til Dig, kære Sanne, fra Din gamle

Bette faster.